

T.C.
BURSA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/778

KARAR NO : 2019/197

DAVACI : 1- TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
BAŞKANLIĞI

VEKİLLERİ : AV. ZÜHAL SİRKEÇİOĞLU DÖNMEZ,
AV. ÖZGE ÇINAROĞLU
Bestekar Sokak 49/5 Kavaklıdere Çankaya/ANKARA

DAVACI : 2- DOĞAYI ÇEVREYİ KORUMA VE DOĞA SPORLARI
DERNEĞİ
Yetkili Caner Gökbayrak Selçukhatun Mah. Atatürk Cad. Ali
Haydar Apt. No:23 Kat:3 D:11 - Osmangazi/BURSA

DAVALI : ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI-Altındağ/ANKARA

VEKİLİ : Hukuk Müşaviri ZEYNEP ERBEN- Aynı Yerde

MÜDAHİLLER : 1- İSMAİL DALKILINÇ (Davacı)
Üçevler Mah. Dinar Sk. No:82 İç Kapı No:12 Nilüfer/BURSA
2- HASAN ULUDAĞ (Davacı)
Taşpınar Mah. Taşpınar Sk. No:273 Mustafa K.Paşa/BURSA

DAVANIN ÖZETİ : Davacılar tarafından; Bursa İli, Mustafakemalpaşa İlçesi, Taşpınar mevkiinde "Galata Wind Enerji A.Ş" tarafından yapılması planlanan "TAŞPINAR RES PROJESİ 60MWe/60MWm" ile ilgili olarak hazırlanan ÇED raporu hakkında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen 11.08.2017 tarih ve 4734 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının; bahse konu rüzgar enerji santraline ilişkin ilgili mevzuata uygun nazım ve uygulama imar planı yapıldıktan sonra ÇED raporunun hazırlanması gerektiği, projeye oluşacak yapılaşmanın verimli tarım alanlarının yok olmasına neden olacağı ve Ulubat gölü koruma alanına zarar vereceği, proje için yer seçiminin Uluabat gölünün Ramsar sözleşmesine konu olan üreyen, kışlayan, göç eden kuşları ve diğer canlı yaşamı ile mevcut plan ve planlama kararlarına uygun olmadığı, ÇED dosyasının yeterliliğinin bulunmadığı ve ÇED sürecine aykırı hareket edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMA ÖZETİ : 20 adet türbinin Uluabat Gölü Koruma Zonu Tampon Bölge sınırları içerisinde kaldığı gerekçesiyle santral sahası ve türbin yerlerinde revizyona gidilerek EPDK'ya lisans tadil başvurusunda bulunulduğu ve 03.08.2017 tarih ve 7227-1 sayılı karar ile lisans tadilinin uygun görülmesi üzerine 13.09.2017 tarihinde yeniden ÇED başvurusu yapıldığı ve yeni bir ÇED sürecinin başlatıldığı, dolayısıyla yeniden başlatılan ÇED süreci halen devam etmekte iken dava konusu 11.08.2017 tarih ve 4734 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararına dayalı olarak herhangi bir faaliyette bulunulması ya da işlem tesis edilmesinin mümkün olmadığından davanın konusuz kaldığı, davacıların dava açma ehliyetinin bulunmadığı, esasa ilişkin olarak ise davacının iddialarının yerinde olmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL BEYANLARININ ÖZETİ: Projelerin evlerine çok yakın olduğu, tarlalarını etkilediğini ileri sürmektedirler.

TÜRK MİLLETİ ADINA

T.C.
BURSA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/778

KARAR NO : 2019/197

Karar veren Bursa 1. İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizin 28/12/2017 tarih ve 2017/1296 Esas, 2017/2002 sayılı kararının Danıştay 14. Dairesi'nin 05/04/2018 gün ve E:2018/954, K:2018/2322 sayılı kararı ile biri çevre mühendisi olmak üzere konusunda uzman bilirkişilerce mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması sonucunda düzenlenecek raporun incelenmesi suretiyle yeniden karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulması üzerine oluşturulan heyetçe yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda dava dosyası yeniden incelenmek suretiyle işin gereği görüldü:

Davalı idarenin usule ilişkin itirazları yerinde bulunmamıştır.

Dava, davacılar tarafından; Bursa İli, Mustafakemalpaşa İlçesi, Taşpınar mevkiinde "Galata Wınd Enerji A.Ş" tarafından yapılması planlanan "TAŞPINAR RES PROJESİ 60MWe/60MWm" ile ilgili olarak hazırlanan ÇED raporu hakkında, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilen 11.08.2017 tarih ve 4734 sayılı "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanununun 10. maddesinde; "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez..." hükmüne yer verilmiştir.

25.11.2014 günlü, 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte olan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 4. maddesinde; "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı: Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararı olarak tanımlanmıştır. Aynı Yönetmeliğin 6. maddesinde ise; "Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını, ÇED Raporunu, Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için ise Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler. Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; Bursa İli, Mustafakemalpaşa İlçesi, Taşpınar mevkiinde 40 adet türbin (60 MWe/60 MWm) kurulması ve işletilmesinin planlandığı, bu kapsamda Enerji Piyasası Düzenleme Kurulundan 20.08.2015 günlü, ÖN/5741-12/3358 sayılı ön lisans belgesi alındığı, 06.11.2015 tarihinde ÇED sürecinin başlatıldığı, davalı idarece 11.08.2017 günlü, 4734 sayılı işlem ile ÇED Olumlu kararı verilmesi üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; davalı idare tarafından İdare Mahkemesine sunulan savunma dilekçesinde, proje sahibi tarafından proje santral sahası içerisinde yer alan 20 adet türbinin Uluabat Gölü Koruma Zonu Tampon Bölge sınırları içerisinde kaldığı gerekçesiyle santral sahası ve türbin yerlerinde revizyona gidilerek Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna lisans tadil başvurusunda bulunulduğu, 03.08.2017 günlü, 7227-1 sayılı karar ile lisans tadilinin uygun görülmesi üzerine 13.09.2017 tarihinde yeniden ÇED başvurusu yapıldığı ve yeni bir ÇED sürecinin başlatıldığından bahisle davanın konusuz kaldığı ileri sürülmüş ise de, dava

T.C.
BURSA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/778

KARAR NO : 2019/197

konusu 11.08.2017 günlü, 4734 sayılı ÇED Olumlu kararının iptal edildiğine ilişkin bir bilgi ve belge dosyaya sunulmadığından anılan iddiaya itibar edilmemiştir.

Olayda, uyuşmazlığın çözümü teknik bilgiyi gerektirdiğinden, Mahkememizin 12.07.2018 tarihli kararı ile mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği, söz konusu yerde 22/11/2018 tarihinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi neticesinde hazırlanan ve Mahkememiz kayıtlarına 01.02.2019 tarihinde giren raporda özetle; "1-Davaya konu enerji üretim tesisinin (türbinler) kurulması planlanan alan ve etki çevresi dikkate alındığında; tesisin şehir merkezine, yerleşim alanlarına, sağlık ve eğitim tesis alanları ile tarım alanlarına mesafesi değerlendirilerek yer seçiminin, imar mevzuatına, Çevre Kanunu'na ve ilgili Yönetmeliklerine, planlama ilke esasları ile şehircilik ilkelerine uygun olup olmadığı yönünden; "dava konusu alan ve çevresinde planlama hiyerarşisine bakıldığında bölgeye ilişkin 1/100.000 ölçekli Bursa 2020 Yılı Çevre Düzeni Planı bulunduğu, Proje alanının kısmen tarım alanı, kısmen orman alanı, kısmen köy yerleşik alanında yer aldığı, proje oluşumunda; çevresel tüm önlemlerin alınması, yerleşim alanlarına uzaklığı, yerleşim alanlarına etkisi, sağlık koruma gibi değerlendirmeler, koruma-kullanma dengesi gibi konular bakımından yer seçimlerinin önemli olduğu ayrıca dosya proje hazırlama ekibi içinde Orman Mühendisi ve Makine Mühendisinin yer almadığı, (15.12.2015 tarihli Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü yazısında ekipte olması gerektiği bilgisi yer almaktadır.) proje sahası çevresinde Taşpınar, Dorak, Onaç, Uğurlupınar, İncealipınar, Söğütalan, Körekem, Sincansarnıç, Doğanalan Kırsal Yerleşim Alanlarının yer aldığı, T4 Aliseydi Köyünde, T19 Taşpınar Köyünde, T25 İncealipınar Köyünde yer aldığı, T9, T10, T17, T20, T32, T33, T34 ve T38 nolu türbinlerin yerlerinin köy yerleşim yakınına ve köy yolu üzerine denk geldiği, bu konuda koruma-kullanma etkisinin gözetilmediği, dosyada Orman Bölge Müdürlüğü görüşünün bulunmadığı ancak Görüş Raporu bulunduğu ve Görüş Raporunda "köy yerleşim alanına ve yakınına denk gelen ve köy yolu üzerine bulunan T4, T9, T10, T17, T19, T20, T25, T32, T33, T34 ve T38 nolu türbinlerin yerlerinin revize edilmesinin uygun olacağı, yine izinli mermer ocaklarına isabet eden T9 ve T39 nolu türbinlerin ya revize edilmesi ya da izin sahiplerinden muvafakatname alınması gerektiği" bilgisinin yer aldığı, 28.06.2017 tarihli Bursa Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğü'nün "Taşpınar RES Projesinin Sağlık Konuna Bandı mesafesi her yönden 55 m +/- %25 m olarak önerilmesine rağmen yerleşim alanlarına ve koruma alanlarına bu verinin uygulanmadığının görüldüğü ayrıca dosya içinde proje sahasının tarım alanında kalmasından dolayı Tarım İl Müdürlüğü onaylı görüşü, Toprak Koruma Kurulu Kararı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Bursa İl Çevre Orman Müdürlüğüne uygun görülen Karacabey Karadağ Ovakorusu, Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Gelişme ve Yönetim Planı sınırlarında kaldığından, Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğünden kurum görüşü bulunmadığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü ve Orman Bölge Müdürlüğünden Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (Ramsar Sözleşmesi) kapsamında uygunluk görüşünün bulunmadığı, ÇED Raporunda; Projeden etkilenecek insanların kayıplarının yok sayıldığı, bölgedeki canlıların varlığının gözetilmediği, yer seçiminin yanlış yapıldığı, RAMSAR Koruma alanlarında; Ekolojik Dengenin Korunması İçin Kirletici Faaliyetlerin Engellenmesi, Tarım-Hayvancılık Faaliyetlerinin Birbirini Tamamlayacak Şekilde Yürütülmesi ile Koruma ve Kullanma Dengesinin Sağlanmasının gerektiği, proje alanının planlara uygun olmadığı, 2-davaya konu enerji üretim tesisinin özellikleri, yapısı ve konumu itibarıyla çevrede yaratacağı olası tüm etkilerin, özellikle hava, toprak, toplum sağlığı, su kaynakları, kuş göç yolları, yerel ve göçmen kuşlara etkileri, türbinlerin kuşların göç zamanında kendiliğinden belirli sürelerle devre dışı kalıp kalmayacağı, Flora ve faunaya etkileri, tarım alanlarının gözetilip gözetilmediği, bölgedeki endemik bitki türlerinin ve yaban hayatının olumsuz

T.C.
BURSA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/778

KARAR NO : 2019/197

olarak etkilenip etkilenmeyeceğinin, aynı alanda yer alan projelerin birbirlerini etkileyip etkilemediği, biyolojik çeşitlilik ve tarımsal alanlar konusunda oluşturacağı olumsuzlukların dava konusu ÇED Raporunda irdelenip irdelenmediği, alınması öngörülen önlemlerin neler olduğu, olası etkilerin ulusal mevzuat ile uluslararası standartlar çerçevesinde belirlenen limit değerler altında kalıp kalmadığı, çevre mevzuatına, uygun olup olmadığı, Raporun dengeli ve sağlıklı bir çevrenin sürekliliğine yönelik zararları öngörüp gerekli, yeterli, gerçekçi ve uygulanabilir çözümler içerip içermediği yönünden; 1/100.000 ölçekli Bursa İl Çevre Düzeni Planı kapsamında görüldüğü gibi Ramsar Koruma Alanlarının korunması gerektiği, RES projesiyle oluşacak yapılaşmanın verimli tarım alanlarının yavaş yavaş yok olmasına yol açacağı ve Uluabat Gölü koruma alanına da zarar vereceği, Toprak Koruma Kurulu Kararının bulunmadığı, projede faydaya karşılık sosyo-ekonomik ve çevresel etkilerinden kaynaklanacak zararın yeterince dikkate alınmaması, projeden etkilenecek insanların kayıplarının yok sayılması, bölgedeki canlıların varlığının gözetilmediği, yer seçimin yanlışlığı, raporun esasını oluşturan verilerin eksikliği, bu verilerin kendi uzmanlık alanları dışında uzmanlarca üretilmiş olması, ÇED olumlu kararının verilmesinde temel alınan kurumlarda eksiklik ve kurumlarca verilen görüşlerin projeye izin verildiğine veya projenin uygun görüldüğüne dair bir açıklama içermemesi, Ornitoloji Raporunun üreme döneminin gözlemlenmeden hazırlanmış olması ve raporda bahsedilen önlemlerle ilgili ÇED Raporunda içerik bulunmaması gibi nedenlerle projenin Çevresel Etki Değerlendirmesinin yetersiz olduğu " yönünde kanaatin ortaya konulduğu görülmektedir.

Anılan bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilmiş olup, davalı idare tarafından yapılan itiraz raporu kusurlandıracak nitelikte görülmemiş ve Mahkememizce yeterli görülüp hükme esas alınabilecek mahiyette bulunmuştur.

Bu durumda, mahallinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi neticesinde yapılan tespitler dikkate alındığında, ÇED raporunda, a)proje sahası çevresinde Taşpınar, Dorak, Onaç, Uğurlupınar, İncealipınar, Söğütalan, Körekem, Sincansarnıç, Doğanalan Kırsal Yerleşim Alanlarının yer aldığı, türbünlerden, T4 Alıseydi Köyünde, T19 Taşpınar Köyünde, T25 İncealipınar Köyünde yer aldığı, T9, T10, T17, T20, T32, T33, T34 ve T38 nolu türbinlerin yerlerinin köy yerleşim yakınına ve köy yolu üzerine denk geldiği, bu konuda koruma-kullanma etkisinin gözetilmediği, b) 28.06.2017 tarihli Bursa Valiliği Halk Sağlığı Müdürlüğü'nün "Taşpınar RES Projesinin Sağlık Konuna Bandı mesafesi her yönden 55 m +/- %25 m olarak önerilmesine rağmen yerleşim alanlarına ve koruma alanlarına bu verinin uygulanmadığı, c) 1/100.000 ölçekli Bursa İl Çevre Düzeni Planı kapsamında görüldüğü gibi Ramsar Koruma Alanlarının korunması gerektiği, projede faydaya karşılık sosyo-ekonomik ve çevresel etkilerinden kaynaklanacak zararın yeterince dikkate alınmadığı, bölgedeki canlıların varlığının gözetilmediği, raporun esasını oluşturan verilerin eksikliği, bu verilerin kendi uzmanlık alanları dışında uzmanlarca üretilmediği, ÇED olumlu kararının verilmesinde temel alınan kurumlarda eksiklik ve kurumlarca verilen görüşlerin projeye izin verildiğine veya projenin uygun görüldüğüne dair bir açıklama içermediği, Ornitoloji Raporunun üreme döneminin gözlemlenmeden hazırlanmış olması ve raporda bahsedilen önlemlerle ilgili ÇED Raporunda içerik bulunmadığı anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 3.321.85-TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen 2.075,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacı TMMOB Ziraat Mühendisleri Odasına verilmesine, müdahil İsmail Dalkılıç tarafından yapılan 144,40-TL yargılama giderinin ve müdahil Hasan Uludağ tarafından yapılan 156,90-TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak müdahillere verilmesine, davalı idarenin yaptığı 147,00-TL

T.C.
BURSA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/778

KARAR NO : 2019/197

yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, kararın kesinleşmesinden sonra artan keşif ve bilirkişi avansının istemi halinde davacıya iadesine, artan posta ücretlerinin kararın kesinleşmesinden sonra taraflara iadesine, yine müdahiller tarafından yatırılan artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra müdahillere iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren **15 gün içerisinde** Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 05/03/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
MAHMUT ŞAHİN
38564

Üye
İHSAN TURGUT
165840

Üye
FIRAT KALKAN
192899

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı :	31,40 TL
Karar Harcı :	31,40 TL
Y.D. Harcı :	51,70 TL
Vekalet Harcı :	4,60 TL
Keşif ve Bilirkişi Ücreti :	2,825,00 TL
Posta ve Dosya Gideri :	377,75 TL

TOPLAM : 3.321,85 TL

MÜDAHİL (İsmail Dalkılıç- Davacılar) :

Başvurma Harcı :	31,40 TL
Posta Gideri :	113,00 TL

TOPLAM : 144,40 TL

MÜDAHİL (Hasan Uludağ- Davacılar) :

Başvurma Harcı :	31,40 TL
Posta Gideri :	125,50 TL

TOPLAM : 156,90 TL

TEMYİZ YARGILAMA GİDERLERİ (Davalı) :

Posta Gideri :	147,00 TL
<u>TOPLAM</u> :	147,00 TL

